Įsakymas netenka galios 2006-01-15:
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. D1-633, 2005-12-21, Žin., 2006, Nr. 5-159 (2006-01-14), i. k. 105301MISAK00D1-633
Dėl Paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo

Suvestinė redakcija nuo 2001-11-29 iki 2006-01-14

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. 93-3295, i. k. 101301MISAK00000525

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

Į S A K Y M A S
DĖL PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ KLASIFIKAVIMO TVARKOS IR KOKYBĖS NORMŲ PATVIRTINIMO

2001 m. spalio 25 d. Nr. 525
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2000, Nr. 61-1816) 21, 22, 29, 40 straipsniais, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. 112-2824) 8 straipsniu:

1. T v i r t i n u Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarką ir kokybės normas (pridedama).

2. N u s t a t a u , kad Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarka ir kokybės normos įsigalioja nuo 2002 m. sausio 1 dienos.

3. P a v e d u Vandens išteklių departamentui iki 2002 m. gegužės 1 d. parengti Lietuvos Respublikos vandens telkinių sąrašus pagal šiuos kriterijus:

3.1. upės, kuriose gali gyventi lašišinių rūšių žuvys;

3.2. upės, kuriose gali gyventi karpinių rūšių žuvys;

3.3. ežerai, atitinkantys šio įsakymo 1 punktu patvirtintoje Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarkoje nustatytas vidutinio gylio grupes.

4. P a v e d u Jungtiniam tyrimų centrui iki 2002 m. gruodžio 31 d. pagal Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarkoje ir kokybės normose nurodytus kriterijus nustatyti paviršinio vandens telkinių, kuriuose vykdomas valstybinis monitoringas, kokybės klases.

5. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje v a d o v a u t i s reikšminiais žodžiais: „valdymo sistema“, „vanduo“.

APLINKOS MINISTRAS ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2001 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 525

PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ KLASIFIKAVIMO TVARKA IR KOKYBĖS NORMOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šių Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarkos ir kokybės normų (toliau – Tvarka) paskirtis – apsaugoti ir gerinti gėlo vandens, kuriame gyvena arba kuriame, sumažinus užterštumą, galėtų gyventi žuvys, kokybę.

2. Paviršinio vandens telkinių būklė vertinama pagal šioje Tvarkoje nustatytus fizinius ir cheminius klasifikavimo kriterijus, jeigu nėra nustatytų papildomų vertinimo kriterijų kituose norminiuose dokumentuose.

3. Vandens telkiniams, kuriuose viršijamos šioje Tvarkoje nustatytos kokybės normos, turi būti parengtos veiksmų programos vandens būklei gerinti.

4. Vandens telkiniuose, kurių kokybė geresnė nei šioje Tvarkoje nustatyti minimalūs reikalavimai, turi būti išsaugota bent esama vandens kokybė.

5. Šioje Tvarkoje nustatytos paviršinio vandens telkinių kokybės normos taikomos vandens telkiniams, skirtiems gyventi ir veistis gėlavandenėms žuvims. Jos netaikomos natūraliems arba dirbtiniams vandens telkiniams, naudojamiems intensyviai žuvininkystei (papildomai veisiant ir maitinant žuvis).

6. Įgyvendinant veiksmų programas vandens kokybei apsaugoti ir gerinti, negali būti tiesiogiai arba netiesiogiai didinama kitų vandens telkinių tarša.

7. Šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos:

7.1. ***lašišiniai vandens telkiniai*** – tai vandens telkiniai, kuriuose gyvena arba gali gyventi ar veisiasi Atlanto lašišos (*Salmo salar*), upėtakiai (*Salmo trutta fario*) arba šlakiai (*Salmo trutta trutta*), kiršliai (*Thymallus thymallus*) ir sykinės žuvys (*Coregonidae*);

Punkto pakeitimai:
Nr. 558, 2001-11-19, Žin., 2001, Nr. 99-3575 (2001-11-28), i. k. 101301MISAK00000558

7.2. ***karpiniai vandens telkiniai*** – tai vandens telkiniai, kuriuose gali arba galėtų gyventi ir veistis karpinės *(Cyprinidae)* arba kitų rūšių žuvys, pavyzdžiui, lydekos *(Esox lucius)*, ešeriai *(Perca fluviatilis)*, europiniai unguriai *(Anguilla anguilla)*;

7.3. ***tarša*** – žmogaus veiklos sukeliamas cheminių medžiagų bei šilumos tiesioginis ar netiesioginis išleidimas į vandenį;

7.4. ***kokybės norma*** – tam tikros teršiančios medžiagos ar teršalų grupės koncentracija vandenyje, nuosėdose ar biotoje, kurios negalima viršyti, norint apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką;

7.5. ***gera paviršinio vandens telkinio būklė*** – paviršinio vandens telkinio būklė, kai vandens fizinė ir cheminė kokybė atitinka bent geros kokybės klasės kriterijus pagal šios Tvarkos 1 priedo reikalavimus ir kituose dokumentuose nustatytus reikalavimus.

II. PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ KLASIFIKAVIMO TVARKA

8. Visi paviršinio vandens telkiniai turi būti suskirstyti į grupes pagal paskirtį ir gamtines savybes. Upės skirstomos į tris grupes pagal tinkamumą žuvims gyventi: ***karpines, lašišines*** ir ***kitas***, o ežerai – į tris grupes pagal vidutinį gylį: ***seklius (< 3 m gylio), vidutinio gylio (3–15 m gylio), gilius (> 15 m gylio).***

9. Kiekvienai paviršinio vandens telkinių grupei nustatyti skirtingi kriterijai kokybei vertinti. Pagal išmatuotus kiekvieno vertinamo telkinio fizinius ir cheminius vandens kokybės parametrus jų kokybės klasė nustatoma:

- labai gera;
- gera;
- vidutinė;
- bloga;
- labai bloga.

10. Klasifikuojant paviršinio gėlo vandens telkinius į klases, reikia laikytis šios Tvarkos 1 priede nustatytų kriterijų.

11. Vandens telkinių, tinkamų gyventi ir veistis žuvims, ėminiai kokybės klasei nustatyti turi būti imami periodiškai toje pačioje vandens telkinio vietoje ne rečiau, kaip nustatyta šių normų 2 priede.

III. PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ, TINKAMŲ GYVENTI IR VEISTIS ŽUVIMS, KOKYBĖS NORMOS

12. Kiekvienai kuriai nors grupei priskirtos upės kokybė neturi viršyti tai grupei 2 priede nustatytų vandens telkinių kokybės normų.

13. Be šios Tvarkos 12 punkte nustatytų reikalavimų, upės kokybė turi atitikti 1 priedo 1.1 lentelėje nustatytus bent geros kokybės klasės kriterijus.

14. Ežerai, priklausomai nuo gylio, turi atitikti geros kokybės klasės kriterijus, nustatytus 1 priedo 1.1 lentelėje.

15. Upės, kurios dar nepriskirtos nei karpinių, nei lašišinių vandens telkinių grupėms, turi atitikti karpinėms upėms keliamus reikalavimus.

16. Papildomai vandens telkiniai turi atitikti kokybės reikalavimus, nustatytus kituose teisės aktuose, arba konkrečiam telkiniui nustatytus specifinius reikalavimus.

17. Vykdant ūkinę veiklą arba įgyvendinant aplinkosaugos programas, esama vandens telkinių būklė neturi blogėti.

18. Laikoma, kad vandens kokybė atitinka 2 priede nustatytas normas, kai:

- 95 procentai atliktų matavimų atitinka šių parametrų vertes: pH, BDS_7, nejonizuoto amoniako ir amonio jonų. Jeigu ėminiai imami rečiau nei kartą per mėnesį, aukščiau minėtos vertės taikomos visiems ėminiams;

- ištirpusio deguonies normatyvus tenkinančių matavimų skaičius atitinka 2 priede esančius reikalavimus.

19. Nustatant telkinio kokybės klasę, neatsižvelgiama į reikalavimų neatitinkančias vertes, nustatytas potvynių arba kitų stichinių reiškinių metu.

20. Jeigu užfiksuojama, kad vandens telkinio kokybė geresnė už 2 priede nustatytas normas, ėminius galima imti rečiau (kartą per sezoną šiltuoju metų laikotarpiu). Jeigu vanduo neteršiamas ir nėra pavojaus, kad vandens telkinio kokybė galėtų blogėti, vandens telkinio kokybę galima patikrinti po dvejų metų arba nustačius, kad atsirado papildomas antropogeninis poveikis.

_____

Paviršinio vandens telkinių
klasifikavimo tvarkos ir kokybės
normų
1 priedas

PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ KLASIFIKAVIMO KRITERIJAI

1.1 lentelė. Upių kokybės klasifikavimo kriterijai

Kokybės klasės Parametrai	Labai gera	Gera	Patenkinama	Bloga	Labai bloga
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Visos upės ir upeliai					
pH	≥ 7–≤ 8	≥ 6–≤ 9	≥ 6–≤ 9	≥ 5–≤ 10	≥ 4–≤11
Nejonizuotas amoniakas (mg/l)	£ 0,020	£ 0,025	£ 0,025	£ 0,040	-
Lašišiniai vandens telkiniai					
Maksimalus temperatūros padidėjimas (°C)	0	1,5	2	4	> 4
Maksimali temperatūra (°C)	≤ 18	≤ 21,5	≤ 24	≤ 27	≤ 30
Deguonis (mėginių skaičius %, koncentracija mg/l O_2)	50 %, ≥ 10	50 %, ≥ 9	50 %, ≥ 7	50 %, ≥ 6	50 %, ≥ 3
Deguonis, minimali koncentracija (mg/l O_2)	8	6	6	3	-
Amonio jonai (mg/l NH_4)	< 0,25	≤ 1	≤ 1,3	≤ 2,5	≤ 9
BDS_7 (mg/l O_2)	< 2,5	≥ 2,5–£ 4	> 4–£ 6	> 6–≤ 17	> 17
Karpiniai vandens telkiniai					
Maksimalus temperatūros padidėjimas (°C)	0	3	5	7	>7
Maksimali temperatūra (°C)	≤ 28	≤ 28	≤ 28	≤ 30	≤ 32
Ištirpęs deguonis (mėginių skaičius %, koncentracija mg/l O_2)	50 %, ≥ 8	50 %, ≥ 7	50 %, ≥ 6	50 %, ≥ 4	50 %, ≥ 2
Ištirpęs deguonis, minimali koncentracija (mg/l O_2)	6	4	3	-	-
Amonio jonai (mg/l NH_4^+)	< 0,25	≤ 1	≤ 2	≤ 4	≤ 9
BDS_7 (mg/l O_2)	< 4	≥ 4–£6	> 6–≤ 10	>10–≤20	> 20

Pastaba. Kriterijai nustatomi pagal vienerių metų paviršinio vandens kokybės monitoringo duomenis.

1.2 lentelė. Ežerų kokybės klasifikavimo kriterijai

Kokybės klasės Parametrai[1]	Labai gera	Gera	Patenkinama	Bloga	Labai bloga
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Seklių ežerų grupei (< 3 m)					
Bendras fosforas (µg P/l)	<20	≥ 20–< 40	≥ 40–< 90	≥ 90–< 150	> 150
Chlorofilas a (µg/l)	<10	≥ 10–< 20	≥ 20–< 45	≥ 40–< 60	> 60
Skaidrumas (Secci gylis, m)	>VG[2]	≥ 1,6–< 2,2 arba daugiau nei >VG	≥ 1,2–< 1,6 arba daugiau nei >VG	≥ 0,9–< 1,2 arba daugiau nei >VG	< 0,9
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Vidutinio gylio ežerų grupei (3 – 15 m)					
Bendras fosforas (mg P/l)	< 20	≥ 20–< 40	≥ 40–< 90	≥ 90–<150	> 150
Chlorofilas a (mg/l)	< 8	≥ 8–< 15	≥ 15–< 30	≥ 30–< 45	> 45
Skaidrumas (Secci gylis, m)	> 4 arba >VG	≥ 3–< 4 arba >VG	≥ 2–< 3	≥ 1,5–< 2	< 1,5

Gilių ežerų grupei (> 15 m)					
Bendras fosforas (mg P/l)	< 10	≥ 10–< 25	≥ 25–< 50	≥ 50–<100	> 100
Chlorofilas a (mg/l)	< 2	≥ 2–< 5	≥ 5–< 10	≥ 10–< 25	> 25
Skaidrumas (Secci gylis, m)	> 7	≥ 5–< 7	≥ 3,5–<5	≥ 2,5–<3,5	< 2,5
Visiems ežerams					
pH	> 6,5	≥ 6,3–< 6,5	≥ 6,0–< 6,3	≥ 5,3 –<6,0	< 5,3
Bendras azotas (mg N/l)	< 0,6	≥ 0,6–< 0,9	≥ 0,9–< 2,0	≥ 2,0–<3,0	≥ 3,0

[1]Parametrams: bendras fosforas, bendras azotas, chlorofilas a ir skaidrumas (Secci gylis) vertinamas vasaros vidurkis (gegužės 1 – spalio 1 d.); parametrui pH – metų vidurkis.

[2]VG = ežero vidutinis gylis.

_____

Paviršinio vandens telkinių
klasifikavimo tvarkos ir kokybės
normų
2 priedas

PAVIRŠINIO VANDENS TELKINIŲ KOKYBĖS NORMOS

2.1 lentelė. Kokybės normos vandens telkiniams, tinkamiems gyventi ir veistis lašišinių ir karpinių rūšių žuvims

Parametras	**Kokybės normos**		**Analizės metodas**	**Minimalus mėginių ėmimo dažnis**	**Pastabos**
	Lašišinių rūšių žuvims	**Karpinių rūšių žuvims**			
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1. Temperatūra (^oC)	1. Temperatūra pasroviui nuo terminės taršos šaltinio (susimaišymo zonos gale) neturi padidėti daugiau nei: 1,5 ^oC | 3 ^oC 2. Terminės taršos susimaišymo zonos gale temperatūra neturi viršyti: 21,5 ^oC | 28 ^oC 10 ^oC* | 10 ^oC* *10^oC riba taikoma tik žuvų, kurioms veistis reikia žemos temperatūros nerštо vietose ir nerštо laikotarpiu.		Termometras	Kartą per savaitę prieš srovę ir pasroviui nuo terminės taršos šaltinio	Turi būti vengiama pernelyg staigių temperatūros pasikeitimų
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
2. Ištirpęs deguonis (mėginių skaičius %, koncentracija mg/l O_2)	50% mėginių ≥ 9 mg/l O_2 ir 100% mėginių ≥ 7 mg/l O_2 Jei minimali O_2 koncentracija ≤6 mg/l O_2, reikia imtis priemonių priežastims pašalinti.	50% mėginių ≥8 mg/l O_2 ir 100% mėginių ≥ 5 mg/l O_2 Jei minimali O_2 koncentracija ≤ 4 mg/l O_2, reikia imtis priemonių priežastims pašalinti.	Winkleri'o metodas arba elektrochemini s metodas (specifiniais elektrodais)	Kartą per mėnesį bent vienas mėginys turi būti paimtas paros metu, kai deguonies koncentracija yra žemiausia (prieš saulės tekėjimą).	
3. pH	nuo 6 iki 9	nuo 6 iki 9	Elektrometrijo s metodu (kalibruojant pagal du tirpalus, kurių pH žinomas ir artimas matuojamo vandens pH).	Kartą per mėnesį	

4. BDS_7 (mg/l O_2)	≤ 4	≤ 6	Matuojant ištirpusio deguonies kiekį Winkleri'o metodu inkubacio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, t. y. po 7 dienų laikant mėginį visiškoje tamsoje, 20 ± 1 °C temperatūroje be nitrifikacijos inhibicijos		
5. Fenolio junginiai (mg/l C_6H_5OH)	Fenolio junginių koncentracija paviršiniuose vandenyse turi būti pakankamai maža, kad nesijaustų skonio žuvų mėsoje		Pagal skonį		Fenolio junginių nustatymas pagal skonį atliekamas tik tais atvejais, kai įtariama, jog vandenyje gali būti fenolio junginių.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
6. Naftos angliavandeniliai	Naftos angliavandenilių koncentracija paviršiniuose vandenyse turi būti pakankamai maža, kad ant vandens paviršiaus nesiformuotų vizualiai matoma plėvelė ir nesijaustų skonio žuvų mėsoje.		Vizualiai, pagal skonį	Kartą per mėnesį	Vizualinis naftos angliavandenilių nustatymas atliekamas kartą per mėnesį. Nustatymas pagal skonį atliekamas tik tais atvejais, kai įtariama, jog vandenyje gali būti naftos angliavandenilių.

7. Nejonizuotas amoniakas (mg/l NH_3)	≤ 0,025	≤ 0,025	Spektrofotometrijos metodu, naudojant indofenolio mėlį, arba Nessler'io metodu (su pH ir temperatūros matavimu).	Kartą per mėnesį	Šios vertės gali būti viršytos trumpą laiką šviesiu paros metu.
8. Amonio jonai (mg/l NH_4)	≤ 1*	≤ 1*	Spektrofotometrijos metodu, naudojant indofenolio mėlį, arba Nessler'io metodu (su pH ir temperatūros matavimu).	Kartą per mėnesį	

*Ypač tais atvejais, kai vandens temperatūra žema ir nitrifikacijos procesas nevyksta (t. y. $<5^oC$).

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. 558, 2001-11-19, Žin., 2001, Nr. 99-3575 (2001-11-28), i. k. 101301MISAK00000558
Dėl aplinkos ministro 2001 10 25 įsakymo Nr. 525 "Dėl Paviršinio vandens telkinių klasifikavimo tvarkos ir kokybės normų patvirtinimo" dalinio pakeitimo